

KRÓNIKA

FODOR ISTVÁN 80 éves

Alig lehet elhinni, hogy FODOR ISTVÁN már nyolcvan éves. Élénk szellemisége, kedves személyisége, gyors járása, mosolygós tekintete alapján jóval fiatalabbnak látszik. Szegeden született, Kunszentmiklóson járt gimnáziumba és Debrecenben járt egyetemre. 1961-ben szerzett történelem-földrajz szakos tanári diplomát, és demonstrátorként a Debreceni Egyetem Meteorológiai Intézetében dolgozott. Már ekkor a meteorológia és a barlangok klímája érdekelt. A mecseki karsztvidéket és barlangjait szerette volna tanulmányozni, ezért Komlón vállalt gimnáziumi tanári állást. 1966 óta Pécsen dolgozik, az MTA Dunántúli Tudományos Intézetben. Itt teljesedett ki kutatói pályája, itt vált hazai és nemzetközi szinten is jelentős kutatóvá. Közben kutatási területe is kiszélesedett a környezetvédelem, az urbanisztika, a Dél-Dunántúl regionális fejlesztési lehetőségei és a fenntartható fejlődés vizsgálatának tematikájával. Számos cikke és könyve jelent meg magyar és idegen nyelven. Az éghajlatlanhoz és környezetvédelemhez kapcsolódó témában írt kandidátusi értekezését 1976-ban védte meg, majd *Környezetvédelem és regionalitás Magyarországon* című értekezésével 2003-ban az MTA doktora lett.

Már az 1970-es évek elején meghívták az akkori Pécsi Pedagógiai Főiskolára óraadóként. Később jelentős szerepe volt a Janus Pannonius Tudományegyetem Természettudományi Karának létrehozásakor: kialakította a környezet-földrajzi és meteorológiai szakirányú képzést és megbízást kapott az azonos nevű tanszék vezetésére. Legendásan jó oktató. Lebilincselő előadásait szívesen látogatták a hallgatók, ember-séges és igazságos vizsgáztatónak tartották. Ma is megtekinthető a világhálón „Az én professzorom” programban, hogy a hallgatók maximális ponttal jutalmazták oktatói tevékenységét. Kiváló tudományos és oktatói munkáján túl évtizedek óta kiemelkedő tudományos szervezői tevékenységet is folytat mind a mai napig. Ezt a munkát a Magyar Tudományos Akadémia

Pécsi Akadémiai Bizottsága (PAB) keretében az 1970-es évek elején kezdte el az akkor megalakult Környezetvédelmi és Urbanisztikai Szakbizottság titkáráként. Olyan legendás személyekkel dolgozott együtt, mint HORVÁTH ADOLF OLIVÉR, nemzetközi hírű ciszterci botanikus és DÉNESI ÖDÖN Ybl-díjas építész, aki a szakbizottság elnöke volt és az urbanisztikai programokat szervezte, míg FODOR professzor a természet- és környezetvédelmi rendezvényeket. Munkájuknak külön jelentőséget adott az, hogy felhívták a figyelmet az akkor az egész Dél-Dunántúl légtérét súlyosan szennyező Pécsi Hőerőmű működésének következményeire. DÉNESI ÖDÖN nyugdíjba vonulása óta az 1980-as évek elejétől ezt a szakbizottságot (jelenleg Föld- és Környezettudományi Szakbizottság néven) FODOR ISTVÁN vezeti mind a mai napig. Csak a köszönet és megbecsülés hangján méltathatjuk ezt a több évtizedes tevékenységet! Az Akadémiai Bizottság keretében számos kongresszust szervezett, többek között a Budapesten megrendezett első World Science Forum pécsi szatellit konferenciáját (A környezetvédelem regionális fejlesztésének főbb kérdései, 1999), az Érintkező kultúrák, kisebbségi értékek című konferenciát (2001), a Fenntartható fejlődés környezetvédelmi összefüggései című konferenciát (2008), a Perspectives of the Danube Region konferenciát (2015), és az elmúlt évben az egészség- és környezetvédelemmel kapcsolatos kongresszust. Az általa vezetett Szakbizottság pedig több könyvet is megjelentetett a Kárpát-medence környezetvédelméről angol nyelven. Kapcsolatteremtő képessége és kiváló tudományos tevékenysége alapján 1996-ban felkérték, hogy a Bizottság munkáját tudományos titkárként segítse. Ezt a tisztséget – néhány éves megszakítással, amikor a PAB egyik alelnöke volt 2008–2011 között – a mai napig betölti. Így hat elnök tevékenységét segítette. Ez már történelmi távlat: nála jobban senki sem ismeri folytonosságában a Bizottság történetét, szerkezetét. És

mivel családjá a Délvidékről származik, nem véletlen az a szakmai érzékenység és segítőkészség sem, amit a külhoni magyar tudományosság iránt érez. Ezért már a korábbi elnökök is felkérték, hogy a Bizottság tevékenységén belül a Kárpát-medence és a magyar tudományosság kapcsolatrendszerét gondolja. Ma is ez az egyik meghatározó feladata, amit lelkesen és kiválóan végez; már most szervezi a külhoni magyar kutatók részvételével tervezett jövő évi akadémiai kongresszust is.

Szerteágazó tudányszervezői, oktatói tevékenysége alapján méltán vallja magáénak a Pécsi Akadémiai Bizottság, a Pécsi Tudományegyetem, sok szakmai szervezet, ám biztosan nem túlzás azt állítani, hogy FODOR ISTVÁN elsősorban a Dunántúli Tudományos Intézet (Osztály) örökmozgó, örökifjú kutatója. Határozott kutatói karaktere és témája az intézet tudományos profiljának alapvető fontosságú eleme. Már jócskán a fenntarthatóság divatfogalmának elterjedése előtt a környezetvédelem, a természeti környezet és a területi fejlődés közötti összefüggések elemzésére fordította energiáit az Intézet térben és tudományterületileg is egyre szélesedő spektrumot átfogó kutatási programjaiban. Már említett tudányszervezői eredményeinek köszönhetően nemcsak hozzájárult saját tudásával, eredményeivel a közös kutatások teljesítéséhez, hanem maga irányított sok hazai és nemzetközi programot, szerkesztette az Intézet környezetvédelmi sorozatát, amelyek a hagyományos természetföldrajzi kereteken túllépve éppen az interdiszciplináris komplexitás és a területi szempontok következetes integrálása miatt voltak újszerűek. Friss szelleme, nyitottsága révén az általa vagy külföldi kollégákkal együtt

szerkesztett magyar, orosz, angol nyelvű munkák új meg új dimenziókat nyitottak a fenntarthatóság egyre bonyolultabb kérdéskörében. Munkái a klasszikus természetföldrajzi, természetvédelmi, barlangklimatológiai elemzéseket követően a környezetgazdálkodás, környezetterhelés, környezeti ipar, környezetpolitika, környezeti kultúra, vidékfejlesztés, turizmus területére is kitékintettek. Munkásságban igazi regionalista, aki a Dél-Dunántúltól, a Duna völgye, sok magyar régió, illetve a Kárpát-medence térségéről a fenntarthatóság témakörében számos tudományos eredményt tud felmutatni. Legfontosabb monográfiája a „Környezetvédelem és regionalitás Magyarországon” címet viseli, amelynek bevezetésében így fogalmaz: „A környezetvédelem és a regionális fejlődés kölcsönhatása ugyanis egy időben korlátozó és serkentő tényezőt is jelent.” És valóban, munkássága mindkét oldalról számtalan tényező megértéséhez, korlátozásához és serkentéséhez járult hozzá, belátva, felismerve sok-sok nem környezeti, természeti, hanem gazdasági, társadalmi, kulturális, regionális tényező jelentőségét.

A töbttucatnyi projekt, konferencia, sok-sok szervezési, vezetési feladat, oktatás, a fiatalok istápolása, a külföldi utak, a vélhetően sok átvirrasztott éjszaka ellenére mégsem fáradt el, sosem ideges, mindig optimista, mindig mosolygós, az újabb kihívásokra, kérésekre mindig igent mond, csak nagyon ritkán nemet. Emellett tökéletes férj, apa és sokszoros nagypapa. Hogy ezt egyszerre mind hogyan tudja megvalósítani, valódi rejtély!

Az ünnepeltnek ezúton kívánunk jó egészséget, további sok örömet a tudományos életben és családjá körében! Isten éltesse sokáig!

LÉNÁRD LÁSZLÓ – PÁLNÉ KOVÁCS ILONA

DÖVÉNYI ZOLTÁN 70 éves

DÖVÉNYI ZOLTÁN, a Pécsi Tudományegyetem geográfus professzora 2018 novemberében tölti be a 70. életévét. Ilyenkor szokás visszatekinteni az elmúlt évtizedekre és mérlegre tenni az ünnepelel szakmai pályafutását, elért eredményeit. E sorok ebben a szellemben születtek.

DÖVÉNYI ZOLTÁN Balatonbogláron született 1948-ban. Az ünnepelel a Csurgón elvégzett középiskolát követően a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerzett történelem – földrajz szakos középiskolai tanári diplomát. Az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet Alföldi Csoportjában, Békéscsabán TÓTH JÓZSEF írá-

nyításával tudományos munkatársként kezdett el kutatni és 1974-ben kapott egyetemi doktori címet. 1979-től aspiráns volt a hallei Martin Luther Egyetemen. Németországi kutatói tevékenységét – az NDK és Magyarország kisvárosainak összehasonlító vizsgálatát – a kandidátusi fokozat megszerzésével zárta 1984-ben. 1988-tól Humboldt-ösztöndíjas volt a müncheni Ludwig-Maximillian Egyetemen. 1991-től az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet Gazdaság- és Társadalomföldrajzi Osztályának vezetőjeként tevékenykedett. 1993-ban Heidelbergben három hónapot töltött az egyetem Földrajzi Intézetében.